GEMEENTE
NOARD EAST FRYS LÂN

Uw brief van:	9 september 2026
Uw kenmerk:	IV-88295
Ons postadres:	Postbus 1 9100 AA Dokkum
Ons telefoonnr:	(0519) 29 88 88
Ons whatsapp nr:	5.1.2.e
Ons e-mailadres:	info@noardeast-fryslan.nl
Ons kenmerk:	2026-175387
Website:	www.noardeast-fryslan.nl
Behandeld door:	5.1.2.e
Datum:	9 september 2026
Datum verzending:	11 september 2026

5.1.2.e
Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Onderwerp: Advies geactualiseerd winningsplan Wieringa

Geachte 5.1.2.e

Op 2 juli 2026 hebben wij uw verzoek ontvangen om advies uit te brengen over het geactualiseerde winningsplan Wieringa van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hierna: NAM). Het adviesverzoek is vergezeld gegaan van de onderliggende adviezen van TNO-AGE van 20 juni 2025 en Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) van 13 mei 2026.

De gemeente Noardeast-Fryslân is tegen gaswinning en daarmee ook tegen de voorgestelde verlenging van de gaswinning uit het Wieringa-veld na 31 december 2026. Wij zijn van mening dat, waar gaswinning desondanks door het Rijk wordt toegestaan, de baten daarvan aantoonbaar ten goede moeten komen aan het gebied en de inwoners die de gevolgen en risico's van deze winning ondervinden.

Met deze brief maken wij gebruik van onze bevoegdheid als wettelijk adviseur om hierop advies uit te brengen. Bij de totstandkoming van dit advies hebben wij samengewerkt met de Provincie Groningen, Provinsje Fryslân, de gemeente Westerkwartier, het waterschap Noorderzijlvest en het Wetterskip Fryslân.

Wij adviseren u niet in te stemmen met het geactualiseerde winningsplan Wieringa in de voorliggende vorm. Op een wettelijk verplicht onderdeel, namelijk de beschrijving en beoordeling van de gevolgen van de cumulatieve bodemdaling, is het winningsplan onvolledig. SodM constateert eveneens dat deze informatie ontbreekt en kan hierover niet adviseren. Nu deze informatie ontbreekt, zijn de gevolgen van de in het geactualiseerde winningsplan beschreven winning onvoldoende inzichtelijk. Daarmee bestaat naar ons oordeel onvoldoende basis om zorgvuldig te besluiten over de gevraagde verlenging van de winning.

Daarnaast is inmiddels sprake van een andere situatie dan waarvan werd uitgegaan bij het winningsplan uit 2013. De huidige inzichten van NAM over onder meer de omvang van het reservoir, het winningspercentage, de drukontwikkeling, de bodemdaling en de seismische kenmerken van het veld wijken op belangrijke onderdelen af van de inzichten waarop de oorspronkelijke instemming was gebaseerd. Hierdoor kan naar ons oordeel niet worden volstaan met een actualisatie van het winningsplan uit 2013, maar is een nieuwe integrale beoordeling van de winning en haar gevolgen noodzakelijk.

Het voorgaande brengt ons tot de conclusie dat op dit moment niet zorgvuldig kan worden besloten over de gevraagde instemming. In de hiernavolgende paragrafen lichten wij dit advies toe.

1. Het winningsplan en de adviesvraag
Het vigerende instemmingsbesluit van 24 januari 2014 (kenmerk: DGETM-EM/14001471) staat gaswinning uit het Wieringa-veld toe tot en met 31 december 2026. NAM vraagt de winning daarna zes jaar voort te zetten, tot en met 31 december 2032. Het reeds vergunde maximale productievolume blijft ongewijzigd, waarmee NAM de aanvraag presenteert als een verlenging van de winningsduur.

Onze adviesrol richt zich op de lokale en regionale gevolgen van de voorgenomen winning, waaronder effecten op natuur, milieu, waterhuishouding, bebouwing en infrastructuur als gevolg van bodembeweging. De technische beoordeling van de winning en de veiligheidsaspecten worden beoordeeld door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), terwijl TNO-AGE adviseert over de technische berekeningen en ondergrondse effecten.

2. Bestuurlijk standpunt gemeente Noardeast-Fryslân
De gemeente Noardeast-Fryslân hecht grote waarde aan een veilige en leefbare omgeving voor haar inwoners en aan een zorgvuldig beheer van natuur, water en infrastructuur. Voor onze gemeente zijn met name de mogelijke gevolgen voor het Lauwersmeergebied, het functioneren van het watersysteem, het peilbeheer, de waterveiligheid en de gevolgen voor gemeentelijke infrastructuur van belang. Juist op deze onderwerpen ontbreekt naar ons oordeel op dit moment voldoende informatie om de gevolgen van de voorgenomen verlenging zorgvuldig te kunnen beoordelen.

Daarnaast kent deze regio een lange geschiedenis van mijnbouwactiviteiten. Inwoners ervaren de gevolgen van mijnbouw niet per afzonderlijk gasveld, maar als de optelsom van verschillende winningsactiviteiten en de effecten daarvan op hun woon- en leefomgeving. Daarom vinden wij dat naast de technische veiligheid ook veiligheidsbeleving, vertrouwen van inwoners in overheid en mijnbouwsector en onzekerheid over toekomstige schade nadrukkelijk moeten worden betrokken bij de beoordeling van dit winningsplan. Naar ons oordeel zijn deze aspecten op dit moment onvoldoende uitgewerkt.

Omdat op deze punten onvoldoende informatie beschikbaar is, achten wij het niet wenselijk om op basis van de huidige informatie in te stemmen met de gevraagde verlenging van de winning. Wij zijn van mening dat NAM eerst aanvullende informatie dient aan te leveren, waarna een nieuwe integrale beoordeling van de winning en de gevolgen daarvan kan plaatsvinden.

Indien het ministerie desondanks besluit in te stemmen met verlenging van de winning, vinden wij dat ten minste de door SodM voorgestelde voorschriften integraal moeten worden overgenomen. Daarnaast achten wij het redelijk om het gesprek te voeren over regionale batendeling en een evenwichtiger verdeling van lusten en lasten, waarbij gedacht kan worden aan investeringen in natuur, waterhuishouding, klimaatadaptatie en leefbaarheid in de regio.

3. De aanvraag is meer dan een verlenging van de winningsduur
NAM presenteert de aanvraag ten onrechte als een verlenging van de winningsduur, waarbij het reeds vergunde productievolume ongewijzigd blijft. Uit vergelijking van het winningsplan uit 2013 met het nu voorliggende plan blijkt echter dat de inzichten in de omvang van het reservoir, het winningspercentage, de drukontwikkeling en de seismische kenmerken van het veld sinds de oorspronkelijke instemming wezenlijk zijn gewijzigd. De aanvraag is daarom geen loutere voortzetting van een verder ongewijzigde winning. Omdat deze inzichten wezenlijk zijn gewijzigd, kan de beoordeling van de gevolgen van de winning niet worden gebaseerd op het winningsplan uit 2013, maar is een nieuwe, integrale beoordeling van die gevolgen nodig voordat u op het verzoek om instemming besluit. Wij lichten dit hieronder verder toe.

Gewijzigde inzichten inzake de omvang van het reservoir, het winningspercentage en de drukontwikkeling
De instemming van 2014 was gebaseerd op een winningsplan dat uitging van een oorspronkelijk aanwezig gasvolume van 295 miljoen Nm^3, een winningspercentage van 32 procent en productie tot en met 2026. Het geactualiseerde winningsplan geeft op deze punten een wezenlijk ander beeld. Het oorspronkelijk aanwezige gasvolume is neerwaarts bijgesteld naar 142 miljoen Nm^3, ruim een halvering, terwijl het verwachte winningspercentage stijgt naar 79 procent in het hoge scenario. Daarmee wordt het in 2014 vergunde volume gewonnen uit een reservoir dat ongeveer half zo groot is als oorspronkelijk aangenomen.

De nieuwe inzichten werken ook door in de drukontwikkeling. In het winningsplan uit 2013 werd uitgegaan van een einddruk van 242 bar, terwijl in het geactualiseerde winningsplan wordt uitgegaan van 78 bar in het hoge scenario. De winning vindt daarmee al geruime tijd plaats onder omstandigheden die sterk afwijken van de uitgangspunten waarop de instemming uit 2014 berustte.
Wij adviseren u om:

- NAM te vragen om een aanvulling op het geactualiseerde winningsplan waarin deze gewijzigde inzichten worden toegelicht en verklaard;
- het aangevulde winningsplan vervolgens opnieuw aan de wettelijk adviseurs voor te leggen.

Gewijzigde inzichten inzake bodemdaling en seismische kenmerken

NAM verwacht een totale cumulatieve bodemdaling boven het veld Wieringa van maximaal 12 centimeter. De totale bijdrage van uitsluitend het Wieringa-veld is echter niet inzichtelijk gemaakt. Contourkaarten van de bodemdaling door uitsluitend Wieringa ontbreken. Daardoor kan die afzonderlijke bijdrage niet goed worden beoordeeld.
Daarnaast is het winningsplan niet eenduidig over de omvang van de cumulatieve bodemdaling boven het Lauwersmeergebied. NAM spreekt op de ene plaats over circa 6 centimeter terwijl figuur 9.1 lokaal circa 10 centimeter laat zien. SodM wijst zelf op dit verschil.
Wij adviseren u om:

- NAM te vragen deze gewijzigde inzichten nader toe te lichten en te verklaren;
- het aangevulde winningsplan opnieuw aan de wettelijk adviseurs voor te leggen.

4. Het geactualiseerde winningsplan is onvolledig ten aanzien van de gevolgen van de bodemdaling
SodM constateert dat NAM onvoldoende heeft beschreven welke gevolgen de totale historische en toekomstige cumulatieve bodemdaling kan hebben en hoe eventuele nadelige effecten worden voorkomen of beperkt. De gevolgen voor natuur, waterhuishouding en mogelijke schade zijn onvoldoende onderzocht.

Wij zijn van mening dat deze informatie vooraf beschikbaar moet zijn en niet pas na een eventueel instemmingsbesluit aangeleverd kan worden. Op grond van de Mijnbouwwet en het Mijnbouwbesluit behoren deze onderwerpen onderdeel uit te maken van het winningsplan zelf.

Daarnaast merken wij op dat de prognoses in het geactualiseerde winningsplan niet zonder meer overeenkomen met de prognoses in het Statusrapport 2025 van NAM. Het is van belang dat een besluit wordt gebaseerd op de meest actuele prognoses en dat verschillen tussen beide documenten inzichtelijk worden gemaakt.
Wij adviseren u daarom:

- het winningsplan eerst te laten aanvullen;
- het aangevulde winningsplan opnieuw ter advisering voor te leggen.

5. Waterhuishouding, waterveiligheid en infrastructuur
Voor de gemeente Noardeast-Fryslân zijn de gevolgen voor het watersysteem van groot belang. Het gaat onder meer om peilbeheer, waterafvoer, grondwaterstanden, drooglegging en de mogelijkheid van vernatting. Volgens de betrokken waterschappen zijn niet alle effecten van bodemdaling met technische maatregelen op te lossen.

Daarnaast kan bodemdaling gevolgen hebben voor de waterveiligheid doordat het afvoeren van water naar de Waddenzee moeilijker wordt. Ook deze gevolgen zijn niet onderzocht in het winningsplan. Eveneens ontbreekt inzicht in de mogelijke gevolgen voor wegen, riolering, kunstwerken en overige infrastructuur en in de financiële gevolgen daarvan.

Wij adviseren u om:

- het winningsplan aan te vullen met een beoordeling van de gevolgen voor waterhuishouding, waterveiligheid en infrastructuur;
- het aangevulde winningsplan opnieuw ter advisering voor te leggen.

6. Natuur en het Lauwersmeer
Het Natura 2000-gebied Lauwersmeer ligt op korte afstand van het gasveld. De natuurwaarden van het gebied zijn sterk afhankelijk van het functioneren van het watersysteem. SodM verwijst de beoordeling van deze effecten uitdrukkelijk naar de decentrale overheden.
Het winningsplan bevat geen beoordeling van de gevolgen van de cumulatieve bodemdaling voor het Lauwersmeergebied. Daardoor kunnen de gevolgen voor natuurwaarden en instandhoudingsdoelstellingen onvoldoende worden beoordeeld.
Wij adviseren u om:

- het winningsplan aan te vullen met een inventarisatie en beoordeling van de gevolgen voor het Lauwersmeergebied;
- het aangevulde winningsplan opnieuw ter advisering voor te leggen.

7. Ons advies
Gelet op het voorgaande adviseren wij u:

Primair: niet in te stemmen met het geactualiseerde winningsplan Wieringa en de gevraagde verlenging van de gaswinning na 31 december 2026 af te wijzen. De gemeente Noardeast-Fryslân is tegen gaswinning en daarmee ook tegen verdere verlenging van bestaande winningsactiviteiten. Daarnaast constateren wij, in lijn

met het advies van SodM, dat de gevolgen van de totale cumulatieve bodemdaling voor natuur, milieu, waterhuishouding en mogelijke schade onvoldoende in beeld zijn gebracht.

Subsidiair: uitsluitend voor het geval u ondanks dit advies besluit in te stemmen met de verlenging van de winning, verzoeken wij u ten minste de door SodM voorgestelde voorschriften integraal en handhaafbaar in het besluit op te nemen.

Het betreft daarbij een volumeplafond, een rapportage over de gevolgen van de cumulatieve bodemdaling in samenspraak met de decentrale overheden, het beëindigen van de winning bij een grondversnelling van 3 mm/s en het plaatsen van een versnellingsmeter. Daarnaast verzoeken wij voorwaarden op te nemen ten aanzien van natuur, waterhuishouding, peilbeheer, het functioneren van het watersysteem en structurele afstemming met de betrokken waterschappen. Ook achten wij het noodzakelijk dat, als de winning wordt voortgezet, afspraken worden gemaakt over regionale batendeling, zodat een evenredig deel van de opbrengsten ten goede komt aan het gebied en de inwoners die de gevolgen van de winning ondervinden.
Wij benadrukken dat deze voorwaarden uitsluitend gelden voor het geval alsnog tot instemming wordt overgegaan en niet afdoen aan ons primaire advies om niet in te stemmen met de gevraagde verlenging van de gaswinning.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Noardeast-Fryslân,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e Secretaris

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e Burgemeester

5.1.2.e